

MIRCEA GOIAN
MARIA GOIAN

Printre cărturarii cercetători ai meleagurilor bănățene, de la AL. BORZA, C. DAICOVICIU, I. STOIA-UDREA, D. LINȚIA și alții, se cuvine să ne amintim de paleobotanistul și geologul H. HUMML.

H. HUMML s-a născut la 13 septembrie 1899, în comuna Secu, la poalele Semenicului. Liceul și bacalaureatul le parcurge în urbea de largă respirație europeană Timișoara, unde își formează și o cultură temeinică. Orașul de pe Bega îi asigură, ca de altfel și plaiurile natale, accesul la literatura de specialitate în limbile română, germană și maghiară.

Studiile universitare le urmează în orașul austriac Graz, unde în anul 1929 obține și titlul de "Doctor în filosofie" - specialitățile: Botanică, Paleobotanică, Geologie, cu teza intitulată "Flora fosilă a României" (Die Fossile Flora Rumäniens), de 201 pagini al cărei manuscris este păstrat la biblioteca Universității din Graz.

Peregrinările tânărului în locurile atât de frumoase și bogate în materiale zoologice și fosilifere au avut un rol determinant în alegerea profesiei sale. Își organizează riguros vacanțele cercetând expoatațiile miniere ale Carașului, muzeele locale și colecțiile particulare, de la Steierdorf-Anina la Baia Nouă, la Câlnic și Lupac, la Doman, la Rudăria, Bigăr, Gîrliște și Carașova, apoi din nou la Bozovici, Mehadia, Rusca Montană și Gârbovăț, ca să amintim doar câteva din locurile cercetate.

Esantioanele purtate în rucsac printre cariere și mine se orânduiesc într-un geamantan cu care tânărul HUMML colindă vestitele colecții și muzee paleobotanice din Europa: Paleobotanisches Institut Graz, Kaiserliches Museum Berlin, Magyar Állami Intezet Budapesta, Colecția Institutului Miner Banat, Muzeul Cărbunelui Anina, Colecția Universității din Cluj, Institutele geologice din Viena, respectiv Budapesta.

În Anno Domini 1929, tânărul geolog se întoarce în România cu o diplomă de doctor și cu dorința de a continua cercetările în paleobotanică. Este angajat ca geolog la UDR (Uzinele Domeniilor Reșița). Se dedică plinar unei munci sistematice și minuțioase de colecționare a

eșantioanelor de minerale și roci, urmărind prezența florei fosile. Când primăria municipiului Timișoara înființează în anul 1932 postul de geolog, este solicitat să candideze Dr. H. HUMML, care, în perspectiva organizării viitorului muzeu al Banatului îl acceptă. Începe o nouă etapă a vieții sale în calitate de muzeograf, apoi ca șef de secție (Științele naturii) când adună și clasifică cu migală eșantioanele care creșteau rapid ca număr.

Un colectiv extraordinar, în frunte cu A. MILOIA (directorul muzeului), D. LINȚIA ș.a. fac ca instituția muzeistică bănățeană să ajungă un centru de cercetare și cultură de prestigiu.

În anul 1963 colecția devine importantă ca număr de eșantioane (piese) de interes național și mondial încât Dr. HUMML tipărește "Catalogul florei fosile păstrate la Muzeul Regional al Banatului".

Câteva serii de elevi ai Liceului nr. 2 au beneficiat de prelegerile atractive și minuțioase ale Prof. Dr. HUMML.

Între anii 1956-1960 este numit custode al Academiei Române, delegat la Comisia Monumentelor Naturii și membru în consiliul ei zonal.

În anul 1960, după 30 de ani de activitate neobosită, Dr. H. HUMML se pensionează. Continuă seria publicațiilor paleobotanice și predă Academiei Române împreună cu cercetătorul Dr. A. SEMAKA manuscrisul lucrării "Flora fosiliferă a României", la 26 august 1961, prima de acest gen în țara noastră. Tratatul cuprinde 46 de puncte (localități) fosilifere din Paleozoic, Mezozoic și Terțiar. Sunt descrise 450 de specii fosile, un uriaș material brut, în parte inedit, pe care l-a prelucrat și sistematizat.

Prof. Dr. H. HUMML descrie nenumărate genuri și specii noi pentru flora fosilă din țara noastră și corectează (modifică) apartenența sistematică la specii descrise anterior: *Laccopteris* sp. (non. Andriana); *Hausmannia bichii* (Andrae) specie revizuită (non. *Protorhipsi buchii* Andrae); *Dictyophyllum nilssoni* Brongniart (non. *Camptopteris nilssoni* Sternberg); *Dictyophyllum acutilobium* Braun (gen și specie nouă pentru flora Liasicului inferior de la Steierdorf-Anina), *Cladophlebis insignis* Linley et Hutton (specie nouă pentru țara noastră); *Cladophlebis whytbiensis* Brongniart (= *Alethopteris whytbiensis* Goeppert); *Todites rösserti* Presl (specie nouă pentru flora fosilă a Banatului); *Thinnfeldia rhomboidalis* Ettingshausen (non. *Pachiopteris thinnfeldia* Andrae) și *Thinnfeldia speciosa* Ettingshausen (non. *Pachipteris speciosa* Andrae); *Williamsonia* sp. cu flori masculine (al treilea exemplar cu flori masculine găsit la Steierdorf-Anina); *Nilssonia* cfr. *acuminata* Presl (specie nouă pentru România); *Cyclopteris digitata* (Bongniart) = *Ginkgoites taeniata* (Braun) Harris (specie regăsită).

Dr. H. HUMML a descris o nouă specie: *Thinnfeldia banatica* nov. sp. Humml, cu deosebiri însemnate față de *T. rhomboidalis* Ettingshausen - o variabilitate a frunzei și filiolelor, habitus ramificat, varietatea porțiunilor apicale ale frunzelor.

În calitate de delegat al Academiei în cadrul Comisiei Monumentelor Naturii, Dr. H. HUMML delimitează perimetrele de protecție pentru noi puncte fosilifere (Soceni, Rădmănești ș.a.).

Doctorul H. HUMML a diseminat mult în popularizarea științei în articole la ziare și reviste, conferințe la radio despre istoricul cărbunelui, despre plante și animale preistorice în Banat. La Arhivele Statului se găsește un interesant studiu referitor la viața și munca minerilor.

O colecție relativ mică paleontologică și de minerale care a aparținut doctorului HUMML s-a constituit ca donație la USAB Timișoara, prin grija fiului E. HUMML și a autorilor prezentei comunicări.

ABSTRACT

The authors life fragments and researches of Banat's Paleobotanist Dr. H. HUMML

LISTA LUCRĂRILOR DR. H. HUMML

- HUMML H., 1969, *Contribuții la flora fosilă din Liasicul inferior la Steierdorf- Anina*. St. și cerc. de geol. geofizică și geogr. s. geologie XIV, 2, 385-404, Editura Academiei Române, București.
- HUMML H., 1960, *Aspecte statistice privind cauzele de decese ale minerilor din Steierdorf-Anina*, în intervalul 1870 - 1895. Manuscris Arhivele Statului.
- HUMML H., SEMAKA A., 1961, *Flora fosiliferă a României*, tratat, Academia României, manuscris, 130 pag.
- HUMML H., 1963, *Catalogul florei fosile păstrate în Muzeul Regional al Banatului*. St. cerc. șt., seria Agricultură, Timișoara, IV, 3-4, 65-74.

BIBLIOGRAFIE

- GOIAN M., GOIAN MARIA., 1994, *Dr. H. Humml - paleobotanist bănăţean*, Agricultura Banatului, 5, 1994, p.12.
- GOIAN M. - *Dr. H. Humml* - in Neue Banater Zeitung, 15 mai 1995.

Adresa autorilor:
Dr. MIRCEA GOIAN
Dr. MARIA GOIAN
U.S.A.B. Timișoara
Calea Aradului nr.119
1900 - Timișoara
ROMÂNIA